

felügyelő és kerületi hatóságok; egyetemek, műegyetemek és egyéb főiskolák, tanító- és tanítónőképzők, mindkét nembeli középiskolák, szakiskolák és intézmények, nőiskolák, szociálpedagógiai szemináriumok és tanfolyamok stb. Mindez hatalmas, gazdagságában és változatosságában szinte elképesztő benyomást kelt a németországi kultúra szervezettségéről, amit még fokoz a könyv végére illesztett 43 sűrű nyomású lapra terjedő alfabetikus névjegyzék. A tartalomból csak egy-két közérdekű részletet ragadunk ki. Ilyen a *Reichs- und Preussisches Ministerium für Wissenschaft, Erziehung und Volksbildung*, amely a következő ügyosztályokra oszlik: központi hivatal két alosztállyal (Z1, Z2), miniszteri ügyosztály (M), tudományos ügyosztály (W), nevelési ügyosztály hat alosztállyal (EI—EVI: általános nép- és polgári, középiskolai, szakiskolai, mezőgazdasági, szociális), népművelés (V: *Volksbildung*), testi nevelés két alosztállyal (K1, K2), mezőgazdasági munkaév (L). A porosz tudományos akadémiának Berlinben és a bajor tudományos akadémiának Münchenben két-két osztálya van: a) természettan-mennyiségtani, b) bölcsészet-történelmi (illetőleg bölcsészet-nyelvészeti). Részletesen felsorolják a rendes, levelező, tiszteleti, külső tagokat; szép számmal akadnak az egész világból, de Magyarországból kétszeri kutatás után (nem akartunk szemünknek hinni) csak egy névre akadtunk a 88. lapon: *Alföldi Andreas Prof. in Budapest* mint a bajor tud. akadémia bölcsészet-nyelvészeti osztályának levelező tagja. Szinte érthetetlen jelenség és éppen nem felemelő meglepetés ez, a német-magyar kultúrkapcsolatok fenn magasztalt és hirdetett korában és amikor a mi Tud. Akadémiánk tiszteleti és külföldi tagjainak sorában nem egy német tudós nevével találkozunk (l. a legújabb Évkönyvet). kf.

Modifications aux programmes et aux horaires de l'enseignement secondaire et des écoles primaires supérieures. (Arrêtés des 11 avril et 30 mai 1938.)
Deuxième édition. Paris, 1938. Vuibert. (16-r., 64 l.)

Ez a kis füzetke közli a francia középiskola négy alsó osztályának (*Sixième, Cinquième, Quatrième, Troisième*), valamint a mi polgári iskolánknak körülbelül megfelelő felső népiskolák (*écoles primaires supérieures*) előkészítő, 1., 2. és 3. évfolyamának az 1938—39. iskolai évben életbelépő új tantervét és óratervét.

Azt látjuk belőle, hogy az említett osztályokban és évfolyamokban több-kevesebb módosult a francia nyelvi és irodalmi tanítás anyaga, módosult továbbá a történelemé, a földrajzé, az élő nyelveké, a mennyiségtané, a természetrajzé s a rajzé. Új tárgy a mértani rajz, a „fizikai tudományok” nével összefoglalt fizika és kémia, a karének (mindegyik osztályban 1—1 óra), a kézimunka s leányiskolákban a háztartástan. A latin és a művésztörténet az óratervben a franciával van egybevonva. A gyors- és gépirás a felső népiskolának 1—3. évfolyamában nem-kötelező tárgy (1—1 órában).

Ami a tanulmányi irányokat illeti, a *Sixième* és a *Cinquième* osztályban most is kettős elágazás van, mint eddig: a latint tanító, vagyis gimnáziumi *Section A* s a latint nem tanító, vagyis reáliskolai *Section B*, de a *Quatrième*

és a *Troisième* osztályban az eddigi három tanulmányi irány megszorodott eggyel, itt tehát most négy irány van: a *Section A* (ebben a latinon kívül görögöt tanulnak és egy élő idegen nyelvet), a *Section A'* (görögöt nem tanulnak benne, hanem latint és egy élő idegen nyelvet), a *Section A''* (ez a latinon kívül két élő idegen nyelvet tanít), végül a *Section B* (ebben sem latint, sem görögöt nem tanulnak, hanem csak két élő idegen nyelvet).

1931-ben is módosították a francia középiskolai óraterveket, tanterveket és utasításokat. Úgy látszik, hogy az iskolák külső szervezetének gyakori változtatása közös jellemvonása minden olyan ország közoktatásügyének, ahol az állami hatalom központi módon szabályozza az iskolák életét.

Nagy J. Béla.

Új magyar könyvek és füzetek.

Gróf Klebelsberg Kunó emlékezete. A gróf Klebelsberg Kunóról szóló emlékbeszédek és megemlékezések. 1932—1938. Bp. 1938. A Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadása. (N. 8-r., 360 l.)

A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Évkönyve. 1937. Új folyam, 3. szám. Budapest székesfőváros házi nyomdája, 1937. (Lex. 8-r., 94 l. + 1 l. folyóirat-statisztika.)

Bánki Magdolna: A korszellem és politikai élet hatása a nevelésre a magyar felújulás korában. Bölcsészdoktori értekezés. (A Debreceni M. Kir. Tisza István Tudományegyetem Pedagógiai Szemináriuma és Pszichológiai Intézete. Igazgató: Dr. Mitrovics Gyula.) Debrecen, 1936. (N. 8-r., 111 l.)

Bárány Irén: A gyermek lényegismeretének fejlődése. (Közlemények a Szegedi Ferenc József-Tudományegyetem Pedagógiai Lélektani Intézetéből. 12. sz.) Szeged, 1937. (K. 8-r., 111 l.)

Csighy Sándor: A szabadságharc előtti kor pedagógiai törekvései. (A Magyar Királyi Tisza István Tudományegyetem Pedagógiai Szemináriuma és Pszichológiai Intézete. Igazgató: Dr. Mitrovics Gyula.) Bp. 1936. (N. 8-r., 97 l.)

Deák Gyula: Feljegyzések a polgári iskola és a tanáregyesületek múltjából. Bp. 1938. Az Országos Polgári Iskolai Tanáregyesület kiadása. A Franklin-Társulat nyomdája. (N. 8-r., 112 l.)

Doleh Erzsébet: Az „új nevelés” elméleti és gyakorlati megvalósulásai. (Közlemények a Szegedi Ferenc József-Tudományegyetem Pedagógiai Lélektani Intézetéből. 24. sz.) Szeged, 1938. Ablaka György könyvnyomdája. (N. 8-r., 112 l.)

Hets J. Aurelián. O. S. B.: A jezsuiták iskolái Magyarországon a 18. század közepén. (Publicationes ad Historiam S. J. in Hungaria Illustrandam. Kiadványok Jézus Társasága Magyarországi Történetéhez. Szerkeszti: Gyenis András S. J. 5.) Pannonhalma, 1938. Kiadja a Pray Rendtörténetirő Munkaközösség. Bp. VIII., Mária-u. 25. (N. 8-r., 96 l.)